Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 20. mája 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Odvetvie poľnohospodárstva – Porážka zvierat nakazených infekčnými chorobami – Náhrada škody v prospech chovateľov – Notifikačná povinnosť a povinnosť *standstill* – Článok 108 ods. 3 ZFEÚ – Pojmy ‚existujúca pomoc' a ‚nová pomoc' – Nariadenie (ES) č. 659/1999 – Výnimky podľa kategórií pomoci – Nariadenie (EÚ) č. 702/2014 – Pomoc *de minimis* – Nariadenie (EÚ) č. 1408/2013"

Vo veci C-128/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) zo 14. novembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 18. februára 2019, ktorý súvisí s konaním:

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania

proti

Assessorato della Salute della Regione Siciliana,

za účasti:

AU,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia N. Piçarra (spravodajca), D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, v zastúpení: A. Ravì, avvocato,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Garofoli, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: C. Georgieva a D. Recchia, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: taliančina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. decembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 107 a 108 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (Úrad verejného zdravotníctva provincie Katánia, Taliansko) (ďalej len „ASPC“) a Assessorato della Salute della Regione Siciliana (Riaditeľstvo regiónu Sicília pre zdravotníctvo, Taliansko) vo veci návrhu na uloženie povinnosti prvému uvedenému orgánu zaplatiť náhradu škody v prospech AU, chovateľa, ktorý bol nútený poraziť zvieratá nakazené infekčnými chorobami.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie (ES) č. 659/1999

3 Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) v článku 1 písm. b) bode ii) a článku 1 písm. c) stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

…

b) ‚existujúca pomoc‘ bude znamenať:

…

ii) autorizovanú pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou;

…

c) ‚nová pomoc‘ bude znamenať všetku pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci.“

Nariadenie (ES) č. 794/2004

4 Článok 4 nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 659/1999 (Ú. v. EÚ L 140, 2004, s. 1; Mim. vyd. 08/004, s. 3), nazvaný „Zjednodušený postup pre niektoré zmeny existujúcej pomoci“, znie takto:

„1. Na účely článku 1 písm. c) nariadenia [č. 659/1999] zmena existujúcej pomoci bude znamenať každú zmenu, okrem zmien čisto formálneho alebo administratívneho charakteru, ktoré nemôžu ovplyvniť posúdenie zlučiteľnosti opatrenia pomoci [s vnútorným] trhom. Zvýšenie pôvodného rozpočtu existujúcej schémy pomoci najviac o 20 % nebude považované za zmenu existujúcej pomoci.

2. Nasledujúce zmeny existujúcej pomoci budú oznámené (predložené žiadosťou o schválenie poskytnutia štátnej pomoci) na zjednodušenom oznamovacom formulári, upravenom v prílohe II:

a) zvýšenia rozpočtu schválenej schémy pomoci, presahujúce 20 %;

b) predĺženie existujúcej schválenej schémy pomoci najviac o šesť rokov, so zvýšením alebo bez zvýšenia rozpočtu;

…“

Nariadenie (EÚ) č. 1408/2013

5 Podľa článku 3 ods. 1 a 2 nariadenia Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ] na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 2013, s. 9) platí, že:

„1. Opatrenia pomoci sa považujú za opatrenia, ktoré nespĺňajú všetky kritériá v článku 107 ods. 1 [ZFEÚ], a preto sú oslobodené od notifikačnej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 [ZFEÚ] v prípade, že spĺňajú podmienky stanovené v tomto nariadení.

2. Celková výška pomoci *de minimis*, ktorú členský štát poskytuje jedinému podniku, nepresahuje 15 000 [eur] v priebehu obdobia troch fiškálnych rokov.“

6 Článok 7 tohto nariadenia, nazvaný „Prechodné ustanovenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na pomoc poskytnutú pred nadobudnutím jeho účinnosti, ak pomoc spĺňa podmienky stanovené v tomto nariadení. Pomoc, ktorá tieto podmienky nespĺňa, posúdi Komisia v súlade s príslušnými rámcami, usmerneniami a oznámeniami.“

Nariadenie (ES) č. 702/2014

7 Článok 2 nariadenia Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 193, 2014, s. 1), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2014, v bodoch 12 a 29 stanovuje tieto vymedzenia pojmov:

„12. ‚individuálna pomoc‘ je

…
b) individuálna pomoc poskytnutá na základe danej schémy pomoci;

…

29. ‚dátum poskytnutia pomoci‘ je dátum, kedy je príjemcovi priznané zákonné právo prijať pomoc v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právnym poriadkom;“

8 Článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Podmienky oslobodenia od notifikačnej povinnosti“, stanovuje:

„Schémy pomoci, individuálna pomoc poskytnutá podľa schém pomoci a pomoc *ad hoc* sú zlučiteľné s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 2 alebo ods. 3 [ZFEÚ] a sú oslobodené od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 [ZFEÚ], ak takáto pomoc spĺňa všetky podmienky stanovené v kapitole I tohto nariadenia, ako aj osobitné podmienky týkajúce sa predmetnej kategórie pomoci stanovené v kapitole III tohto nariadenia.“

9 Pokiaľ ide o podmienky stanovené v kapitole I nariadenia č. 702/2014, jeho článok 4 pomocou ekvivalentu hrubého grantu stanovuje stropy, nad rámec ktorých sa toto nariadenie neuplatňuje na individuálnu pomoc, zatiaľ čo články 5 a 6 uvedeného nariadenia podmieňujú jeho uplatnenie podmienkami transparentnosti a stimulačného účinku pomoci. Články 9 a 10 toho istého nariadenia sa týkajú uverejňovania a informácií, ako aj predchádzania duplicitnému uverejňovaniu.

10 Pokiaľ ide o podmienky stanovené v kapitole III nariadenia č. 702/2014, jeho článok 26 v odsekoch 1 a 6 stanovuje:

„1. Pomoc [malým a stredným podnikom (MSP)] pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe na prevenciu, kontrolu a eradikáciu chorôb zvierat a škodcov rastlín a pomoc na náhradu strát takýchto podnikov spôsobených chorobami zvierat a škodcami rastlín je zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) [ZFEÚ] a je oslobodená od notifikačnej povinnosti stanovenej v jej článku 108 ods. 3, pokiaľ spĺňa podmienky stanovené v odsekoch 2 až 13 tohto článku a v kapitole I.

…

6. Schémy pomoci sa zavádzajú do troch rokov odo dňa vzniku nákladov alebo strát spôsobených chorobou zvierat alebo škodcami rastlín.

Pomoc sa vypláca do štyroch rokov od daného dátumu.“

11 Článok 51 nariadenia č. 702/2014 s názvom „Prechodné ustanovenia“ v odseku 1 stanovuje, že „toto nariadenie sa uplatňuje na individuálnu pomoc poskytnutú pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, ak daná individuálna pomoc spĺňa podmienky stanovené v tomto nariadení, a to s výnimkou článkov 9 a 10“.

Talianske právo

Regionálny zákon č. 12/1989

12 Článok 1 Legge Regione Sicila n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori (zákon regiónu Sicília č. 12, ktorý stanovuje opatrenia na podporu sanácie a obnovenia chovov hospodárskych zvierat postihnutých tuberkulózou, brucelózou a inými infekčnými alebo nákazlivými chorobami a príspevky pre združenia chovateľov) z 5. júna 1989 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* č. 28 zo 7. júna 1989) (ďalej len „regionálny zákon č. 12/1989“), znie takto:

„1. Na účel sanácie chovov hovädzieho dobytka nakazených tuberkulózou, brucelózou a leukózou, ako aj chovov kôz a oviec nakazených brucelózou, v súlade s [legge 9 giugno 1964, n. 615, (zákon č. 615 z 9. júna 1964)] a [leggi 23 gennaio 1968, n. 33 e n. 34 (zákon č. 33 z 23. januára 1968 a zákon č. 34 z 23. januára 1968)], v znení neskorších zmien a doplnení, bude vlastníkom hovädzieho dobytka porazeného a/alebo utrateného z dôvodu nákazy tuberkulózou, brucelózou a leukózou, ako aj vlastníkom kôz a oviec porazených alebo utratených z dôvodu nákazy brucelózou, priznaná náhrada nad rámec náhrady stanovenej v platných vnútroštátnych právnych predpisoch, a to vo výške uvedenej v tabuľke pripojenej k tomuto zákonu.

2. Assessore regionale per la sanità [(regionálny poradca pre verejné zdravotníctvo)] je povinný každoročne dekrétom upraviť výšku dodatočnej náhrady škody stanovenej regionálnym zákonom č. 12/1989… v pomere k ročnému zvýšeniu súm poskytnutých štátom v tejto oblasti v rámci rozpočtových prostriedkov stanovených týmto zákonom.

…

4. Na rovnaké účely, ako sú účely uvedené v predchádzajúcich odsekoch, a na uľahčenie vykonávania sanačných opatrení v chovoch hovädzieho dobytka bude veterinárom vykonávajúcim činnosť ako slobodné povolanie, oprávneným vykonávať činnosti uvedené v ministerských vyhláškach z 1. júna 1968 a 3. júna 1968, za každý prehliadnutý kus dobytka nad rámec odmeny stanovenej v platných právnych predpisoch vyplatená odmena vo výške 2 000 talianskych lír (ITL) [(približne 1,03 eura)]. V žiadnom prípade nesmie celková náhrada prekročiť sumu 3 000 ITL [(približne 1,55 eura)].

5. Na účely tohto článku sa schvaľujú výdavky vo výške 7 miliárd ITL [(približne 3 615 000 eur)] pre aktuálny rozpočtový rok a 6 miliárd ITL [(približne 3 099 000 eur)] pre každý z rozpočtových rokov 1990 a 1991.“

Regionálny zákon č. 40/1997

13 Podľa článku 11 Legge Regione Sicilia n. 40 – Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell'Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l'anno finanziario 1997 – Assestamento. Modifica dell'articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30 (zákon regiónu Sicília č. 40, ktorým sa mení regionálny rozpočet a rozpočet Regionálnej agentúry Sicílie pre verejné lesy na rozpočtový rok 1997 – Zmena článku 49 regionálneho zákona č. 30 zo 7. augusta 1997) zo 7. novembra 1997, (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* č. 62 z 12. novembra 1997) (ďalej len „regionálny zákon č. 40/1997“), platí, že:

„Na realizáciu cieľov uvedených v článku 1 [regionálneho zákona č. 12/1989] v znení neskorších zmien sa schvaľujú výdavky vo výške 16 miliárd ITL [(približne 8 263 310 eur)] na účely platby súm, ktoré miestny úrad verejného zdravotníctva regiónu Sicília dlhuje vlastníkom zvierat porazených z dôvodu postihnutia tuberkulózou, brucelózou, leukózou a inými infekčnými chorobami v rokoch 1993, 1994, 1995, 1996 a 1997, ako aj na účely zaplatenia odmeny za uvedené obdobie veterinárnym lekárom vykonávajúcim slobodné povolanie, ktorých služby sa využili pri sanácii.“

Regionálny zákon č. 22/1999

14 Článok 7 Legge Regione Sicilia, n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo (zákon regiónu Sicília č. 22, ktorý stanovuje naliehavé opatrenia v sektore poľnohospodárstva) z 28. septembra 1999 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* č. 47 z 1. októbra 1999) (ďalej len „regionálny zákon č. 22/1999“) povolil „na rozpočtový rok 1999 výdavky vo výške 20 miliárd ITL [(približne 10 329 138 eur)] na účely uvedené v článku 11 zákona regiónu Sicília č. 40/1997“.

Regionálny zákon č. 19/2005

15 Podľa článku 25 ods. 16 legge Regione Sicilia, n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie (zákon regiónu Sicília č. 19, ktorý stanovuje naliehavé finančné opatrenia a mení rozpočet regiónu na rozpočtový rok 2005. Rôzne ustanovenia) z 22. decembra 2005 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* č. 56 z 23. decembra 2005, ďalej len „opatrenie z roku 2005“), platí, že:

„Na realizáciu cieľov uvedených v článku 1 [regionálneho zákona č. 12/1989], v súlade s ustanovením článku 134 [la legge regionale della Sicilia n. 32 (zákon regiónu Sicília č. 32)] z 23. decembra 2000, sa schvaľujú výdavky vo výške 20 000 000 eur na účely platby súm, ktoré miestne úrady verejného zdravotníctva regiónu Sicília dlhujú vlastníkom zvierat porazených z dôvodu infekčných chorôb rozšírených v období rokov 2000 a 2006, ako aj na účely zaplatenia odmeny za uvedené obdobie veterinárnym lekárom vykonávajúcim slobodné povolanie, ktorých služby sa využili pri sanácii. Na

účely podľa tohto odseku sa na finančný rok 2005 schvaľujú výdavky vo výške 10 000 000 eur [základná rozpočtová jednotka (ZRJ) 10.3.1.3.2, kapitola 417702]. Pre ďalšie rozpočtové roky sa prostriedky pridelia podľa článku 3 ods. 2 písm. i) regionálneho zákona č. 10 z 27. apríla 1999 v znení neskorších predpisov.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 AU podal návrh na Tribunale di Catania (Súd pre Katániu, Taliansko), aby uložil ASPC povinnosť zaplatiť mu sumu vo výške 11 930,08 eura ako náhradu škody stanovenú v článku 1 regionálneho zákona č. 12/1989. Táto náhrada škody sa financuje podľa článku 25 ods. 16 regionálneho zákona č. 19/2005, a to v prospech chovateľov, ktorí sú nútení poraziť dobytok nakazený infekčnými chorobami (ďalej len „náhrada škody, o ktorú ide vo veci samej“). Tento súd uznesením č. 81/08 vyhovel tomuto návrhu.

17 ASPC však navrhlo a dosiahlo zrušenie tohto uznesenia rozsudkom vydaným tým istým súdom.

18 Rozsudkom z 24. júla 2013 Corte d’appello di Catania (Odvolací súd pre Katániu, Taliansko) vyhovel odvolaniu, ktoré podal AU, a zmenil tento rozsudok.

19 Tento súd zamietol tvrdenie ASPC, podľa ktorého opatrenie stanovené v článku 25 ods. 16 regionálneho zákona č. 19/2005 (ďalej len „opatrenie z roku 2005“) predstavuje štátnu pomoc, ktorú nebolo možné vykonať predtým, ako ju Komisia vyhlásila za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

20 Uvedený súd uviedol, že Komisia rozhodnutím z 11. decembra 2002 o štátnej pomoci NN 37/98 (ex N 808/97) a NN 138/02 – Taliansko (Sicília) – Pomoc v prípade epizootických chorôb: článok 11 regionálneho zákona č. 40/1997 „Zmeny účtovnej súvahy regiónu a účtovnej súvahy Štátnej lesnej agentúry na rozpočtový rok 1997 – Zmena článku 49 regionálneho zákona č. 30 zo 7. augusta 1997“ (pomoc NN 37/98) a článku 7 regionálneho zákona č. 22/1999 „Naliehavé opatrenia v sektore poľnohospodárstva“ (pomoc N 138/02) [C(2002) 4786] (ďalej len „rozhodnutie z roku 2002“) už schválila ustanovenia regionálnych zákonov, ktoré do roku 1997 upravovali financovanie náhrady škody, o ktorú ide vo veci samej, teda článok 11 regionálneho zákona č. 40/1997 a článok 7 regionálneho zákona č. 22/1999 (ďalej len „opatrenia z rokov 1997 a 1999“) ako opatrenia štátnej pomoci zlučiteľné s vnútorným trhom. Corte d’appello di Catania (Odvolací súd pre Katániu, Taliansko) sa domnieval, že konštatovanie Komisie v rozhodnutí z roku 2002, podľa ktorého boli opatrenia z rokov 1997 a 1999 zlučiteľné s vnútorným trhom, sa vzťahovalo na opatrenie z roku 2005, ktoré tiež financovalo túto náhradu škody.

21 Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, t. j. Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), ktorý rozhoduje o dovolaní, ktorý ASPC podal proti rozsudku Corte d’appello di Catania (Odvolací súd pre Katániu), sa pýta, či opatrenie z roku 2005 predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a ak áno, či je toto opatrenie zlučiteľné s článkami 107 a 108 ZFEÚ.

22 Za týchto podmienok Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Predstavuje ustanovenie článku 25 ods. 16 [regionálneho zákona č. 19/2005], v ktorom sa uvádza, že ‚na realizáciu cieľov uvedených v článku 1 [regionálneho zákona č. 12/1989], v súlade s ustanovením článku 134 regionálneho zákona č. 32 z 23. decembra 2000, sa schvaľujú výdavky vo výške 20 000 000 eur na účely platby súm, ktoré [regionálne úrady verejného zdravotníctva regiónu Sicília] dlhujú vlastníkom zvierat porazených z dôvodu infekčných chorôb rozšírených v období rokov 2000 a 2006, ako aj na účely zaplatenia odmeny za uvedené obdobie veterinárnym lekárom vykonávajúcim slobodné povolanie, ktorých služby sa využili pri sanácii. Na účely podľa tohto

odseku sa na finančný rok 2005 schvaľujú výdavky vo výške 10 000 000 eur [základná rozpočtová jednotka (ZRJ) 10.3.1.3.2, kapitola 417702]. Na ďalšie rozpočtové roky sa prostriedky pridelia podľa článku 3 ods. 2 písm. i) regionálneho zákona č. 10 z 27. apríla 1999 v znení neskorších predpisov', s ohľadom na [články 107 a 108 ZFEÚ] – a na ‚usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci v sektore poľnohospodárstva' [(Ú. v. ES C 28, 2000, s. 2)] pomoc poskytovanú štátom, ktorá tým, že uprednostňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže?

2. Možno ustanovenie článku 25 ods. 16 [regionálneho zákona č. 19/2005]… napriek tomu, že v zásade môže ísť o pomoc poskytovanú štátom, ktorá tým, že uprednostňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru narúša hospodársku súťaž, alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže, v každom prípade považovať za zlučiteľné s [článkami 107 a 108 ZFEÚ], a to vzhľadom na dôvody, ktoré viedli [Komisiu] k tomu, aby v [rozhodnutí z roku 2002] konštatovala, že za podmienok uvedených v ‚usmerneniach Spoločenstva o štátnej pomoci v sektore poľnohospodárstva' boli ustanovenia s obdobným obsahom, uvedené v článku 11 [regionálneho zákona č. 40/1997] a v článku 7 [regionálneho zákona č. 22/1999], zlučiteľné s článkami [107 a 108 ZFEÚ]?"

Konanie na Súdnom dvore

23 Z dôvodu rizík súvisiacich s pandémiou koronavírusu bolo pojednávanie naplánované na 30. apríla 2020 zrušené.

24 V dôsledku toho boli rozhodnutím zo 6. apríla 2020 otázky na ústne zodpovedanie zaslané účastníkom konania pred pojednávaním zmenené na otázky na písomné zodpovedanie adresované oprávneným subjektom uvedeným v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Okrem toho bola Talianska republika v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 62 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora požiadaná o zodpovedanie doplňujúcich otázok.

25 ASPC, Talianska vláda a Komisia odpovedali na otázky v lehotách stanovených Súdnym dvorom.

O prejudiciálnych otázkach

O druhej otázke

26 Pokiaľ ide o druhú otázku, ktorú treba preskúmať ako prvú, Komisia vo svojich písomných pripomienkach pripomína, že posúdenie zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom patrí do jej výlučnej právomoci vykonávanej pod dohľadom súdu Únie, a domnieva sa, že táto otázka, ktorá sa týka zlučiteľnosti opatrenia z roku 2005 s článkom 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ, sa preto musí vyhlásiť za neprípustnú.

27 V tejto súvislosti treba uviesť, že v uvedenej otázke vnútroštátny súd odkazuje aj na rozhodnutie z roku 2002, ktorým Komisia schválila opatrenia, ktoré možno považovať za podobné opatreniu z roku 2005. Navyše samotný vnútroštátny súd uznáva, že pokiaľ ide o zlučiteľnosť náhrady škody, o ktorú ide vo veci samej, s vnútorným trhom, vnútroštátny súd nemá právomoc o nej rozhodovať.

28 Vnútroštátnemu súdu však prináleží zabezpečiť, aby práva osôb podliehajúcich súdnej právomoci boli chránené pred prípadným porušením povinností uvedených v článku 108 ods. 3 ZFEÚ zo strany štátnych orgánov až do prijatia konečného rozhodnutia Komisie. Keď sa na takéto porušenie odvolávajú jednotlivci a konštatujú ho vnútroštátne súdy, tieto súdy musia vyvodiť všetky možné dôsledky v súlade s ich vnútroštátnym právom, ale bez toho, aby ich rozhodnutia obsahovali posúdenie zlučiteľnosti pomoci s vnútorným trhom, ktoré patrí do výlučnej právomoci Komisie

a podlieha preskúmaniu zo strany Súdneho dvora (rozsudok z 2. mája 2019, A-Fonds C-598/17, EU:C:2019:352, bod 46). V tomto kontexte môže vnútroštátny súd požiadať Súdny dvor podľa článku 267 ZFEÚ o výklad prvkov práva Únie, ktoré potrebuje na vyriešenie sporu, o ktorom má rozhodnúť.

29 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že opatrenie zavedené členským štátom, ktorého cieľom je sumou vo výške 20 miliónov eur počas obdobia niekoľkých rokov financovať jednak náhradu škody v prospech chovateľov, ktorí boli nútení poraziť zvieratá nakazené infekčnými chorobami, a jednak odmeny pre veterinárnych lekárov vykonávajúcich slobodné povolanie, ktorých služby sa pri sanácii využili, sa má podrobiť predbežnej kontrole stanovenej v tomto ustanovení, a to vrátane prípadu, keď Komisia už schválila podobné opatrenia.

30 Na úvod treba pripomenúť, že článok 108 ZFEÚ zavádza rozdielne konania podľa toho, či ide o existujúcu alebo novú štátnu pomoc. Zatiaľ čo článok 108 ods. 1 ZFEÚ umožňuje, aby existujúca pomoc bola naďalej poskytovaná dovtedy, kým Komisia nerozhodne o jej nezlučiteľnosti, článok 108 ods. 3 ZFEÚ stanovuje, že zámery v súvislosti so zavedením novej pomoci alebo zmenou existujúcej pomoci treba včas oznámiť Komisii, pričom nemôžu byť vykonané, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2018, Carrefour Hypermarchés a i., C-510/16, EU:C:2018:751, bod 25, ako aj citovanú judikatúru).

31 Treba preto preskúmať, či opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, možno kvalifikovať ako „existujúcu pomoc“.

32 Podľa článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999 pojem „existujúca pomoc“ zahŕňa „autorizovanú pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou“, zatiaľ čo podľa článku 1 písm. c) tohto nariadenia „nová pomoc“ predstavuje „všetku pomoc, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktorá nie je existujúcou pomocou vrátane úprav existujúcej pomoci“.

33 Článok 4 ods. 1 prvá veta nariadenia č. 794/2004 navyše stanovuje, že „na účely článku 1 písm. c) nariadenia [č. 659/1999] zmena existujúcej pomoci bude znamenať každú zmenu, okrem zmien čisto formálneho alebo administratívneho charakteru, ktoré nemôžu ovplyvniť posúdenie zlučiteľnosti opatrenia pomoci [s vnútorným] trhom“.

34 V prejednávanej veci je nesporné, že opatrenia z rokov 1997 a 1999, ktorých cieľom bolo financovať náhradu škody, o ktorú ide vo veci samej, a ktorými sa na obdobie rokov 1993 až 1997 na tento účel schválili sumy vo výške 16 miliárd ITL (približne 8 263 310 eur) a 20 miliárd ITL (približne 10 329 138 eur), schválila Komisia v rozhodnutí z roku 2002. Ako uviedol generálny advokát v bode 48 svojich návrhov, tieto opatrenia teda predstavujú schválenú schému pomoci, a teda „existujúcu pomoc“ v zmysle článku 1 písm. b) bodu ii) nariadenia č. 659/1999.

35 Pokiaľ ide o opatrenie z roku 2005, hoci sa jeho cieľ zhoduje s cieľom opatrení z rokov 1997 a 1999, ktorým je refinancovanie náhrady škody upravenej v článku 1 regionálneho zákona č. 12/1989, toto opatrenie stanovuje súčasne zvýšenie rozpočtu určeného na schému pomoci, ktorú Komisia schválila v rozhodnutí z roku 2002, o 20 miliónov eur, a súčasne predlžuje obdobie refinancovania o obdobie od roku 2000 do rok 2006, ako uviedol generálny advokát v bode 53 svojich návrhov.

36 Takéto zmeny v schválenej schéme pomoci však nemožno považovať za zmeny čisto formálneho alebo administratívneho charakteru v zmysle článku 4 ods. 1 prvej vety nariadenia č. 794/2004. Predstavujú naopak zmenu existujúcej pomoci v zmysle článku 1 písm. c) nariadenia č. 659/1999.

37 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že predĺženie obdobia uplatňovania už schválenej schémy pomoci, či už je, alebo nie je spojené s navýšením rozpočtu schváleného pre túto schému, predstavuje novú pomoc, ktorá sa odlišuje od schválenej schémy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. mája 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, body 46 a 47; zo 4. decembra 2013, Komisia/Rada, C-111/10, EU:C:2013:785, bod 58; zo 4. decembra 2013, Komisia/Rada, C-121/10, EU:C:2013:784, bod 59, ako aj z 26. októbra 2016, DEI a Komisia/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, body 50, 58 a 59).

38 Rovnako článok 4 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 794/2004 uvádza „predĺženie existujúcej schválenej schémy pomoci najviac o šesť rokov, so zvýšením alebo bez zvýšenia rozpočtu“ medzi zmenami existujúcej pomoci, ktoré sa v zásade musia oznámiť Komisii prostredníctvom zjednodušeného oznamovacieho formulára.

39 Za týchto podmienok treba opatrenie, ktorým sa stanovuje súčasne predĺženie schválenej schémy pomoci od roku 2000 do roku 2006, a zvýšenie rozpočtu vyčleneného na túto schému o 20 miliónov eur, považovať za opatrenie, ktorým sa zavádza nová pomoc v zmysle článku 1 písm. c) nariadenia č. 659/1999.

40 Členský štát, ktorý zamýšľa poskytnúť takúto pomoc, je teda v zásade povinný dodržať povinnosť oznámiť túto pomoc včas Komisii a povinnosť zdržať sa jej vykonania, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

41 Treba však preskúmať, či môže byť opatrenie z roku 2005 vyňaté z tejto notifikačnej povinnosti podľa článkov 3 a 26 nariadenia č. 702/2014, ako tvrdí talianska vláda vo svojich písomných pripomienkach.

42 Nariadenie č. 702/2014, ktoré bolo prijaté na základe článku 108 ods. 4 ZFEÚ, v článku 3 stanovuje, že bez ohľadu na všeobecnú notifikačnú povinnosť v zmysle článku 108 ods. 3 ZFEÚ, ktorá predstavuje jeden zo základných prvkov systému kontroly štátnej pomoci a ktorá sa týka každého opatrenia smerujúceho k zavedeniu alebo zmene novej pomoci, sa členský štát môže dovolávať výnimky z tejto povinnosti podľa tohto nariadenia, ak opatrenie pomoci, ktoré prijal alebo zamýšľa prijať, spĺňa podmienky, ktoré sú v ňom stanovené. Tieto podmienky treba ako zmiernenie uvedenej všeobecnej povinnosti vykladať reštriktívne. Naopak, štátna pomoc, na ktorú sa nariadenie č. 702/2014 nevzťahuje, podlieha notifikačnej povinnosti a povinnosti zdržania sa, pokiaľ ide o vykonanie opatrenia, ktoré sú stanovené v článku 108 ods. 3 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, body 59, 60 a 86, ako aj citovanú judikatúru).

43 V prvom rade, pokiaľ ide o uplatniteľnosť nariadenia č. 702/2014 na spor vo veci samej z hľadiska časovej pôsobnosti, článok 51 tohto nariadenia s názvom „Prechodné ustanovenia“ v odseku 1 stanovuje, že toto nariadenie sa uplatňuje na individuálnu pomoc poskytnutú pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, ak daná individuálna pomoc spĺňa podmienky stanovené v tomto nariadení, a to s výnimkou článkov 9 a 10.

44 Podľa článku 2 bodu 12 písm. b) nariadenia č. 702/2014 pojem „individuálna pomoc“ v zmysle tohto nariadenia zahŕňa každú pomoc poskytnutú jednotlivým príjemcom na základe schémy pomoci. Navyše „dátum poskytnutia pomoci“ je v článku 2 bode 29 uvedeného nariadenia vymedzený ako dátum, kedy je príjemcovi priznané zákonné právo prijať pomoc v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právnym poriadkom.

45 Hoci nariadenie č. 702/2014 nevymedzuje pojem „poskytnutá“, uvedený v článku 51 ods. 1 tohto nariadenia, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že od okamihu, keď bolo podľa vnútroštátnej právnej úpravy príjemcovi priznané právo na získanie pomoci poskytnutej zo štátnych prostriedkov, sa štátna pomoc musí považovať za priznanú, takže skutočný prevod predmetných prostriedkov nie je

rozhodujúci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. marca 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, bod 40, ako aj z 19. decembra 2019, Arriva Italia a i., C-385/18, EU:C:2019:1121, bod 36).

46 Z toho vyplýva, že „individuálna pomoc“ v zmysle článku 2 bodu 12 nariadenia č. 702/2014, poskytnutá pred 1. júlom 2014, na základe schémy pomoci, akou je opatrenie z roku 2005, patrí do časovej pôsobnosti tohto nariadenia.

47 V druhom rade, pokiaľ ide o podmienky, ktorých splnením nariadenie č. 702/2014 podmieňuje uplatnenie výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti, z článku 3 tohto nariadenia vyplýva, že na to, aby bola individuálna pomoc poskytnutá na základe schém pomoci oslobodená od tejto povinnosti, musí spĺňať všetky podmienky stanovené v kapitole I tohto nariadenia, ako aj osobitné podmienky uplatniteľné na dotknutú kategóriu pomoci stanovené v kapitole III uvedeného nariadenia.

48 Pokiaľ ide o podmienky stanovené v kapitole I nariadenia č. 702/2014, článok 4 tohto nariadenia pomocou ekvivalentu hrubého grantu stanovuje stropy, nad rámec ktorých sa toto nariadenie neuplatňuje na individuálnu pomoc, zatiaľ čo články 5 a 6 uvedeného nariadenia podmieňujú uplatnenie tohto nariadenia podmienkami transparentnosti a stimulačného účinku pomoci. Články 7 a 8 nariadenia č. 702/2014 sa týkajú intenzity pomoci a oprávnených nákladov, ako aj pravidiel kumulácie. Pokiaľ ide o články 9 a 10 tohto nariadenia týkajúce sa uverejňovania a informácií, ako aj predchádzania duplicitnému uverejňovaniu, z článku 51 ods. 1 uvedeného nariadenia vyplýva, že podmienky, ktoré sú stanovené v uvedených článkoch 9 a 10, musia byť splnené len v prípade inej pomoci než individuálnej pomoci poskytnutej pred nadobudnutím účinnosti toho istého nariadenia.

49 Pokiaľ ide o osobitné podmienky stanovené v kapitole III nariadenia č. 702/2014, článok 26 tohto nariadenia sa týka najmä pomoci na náklady na prevenciu, kontrolu a eradikáciu chorôb zvierat a pomoci na nápravu škôd spôsobených týmito chorobami.

50 Podľa článku 26 ods. 1 nariadenia č. 702/2014 pomoc v prospech malých a stredných podnikov pôsobiacich v poľnohospodárskej prvovýrobe, okrem iného na prevenciu a eradikáciou chorôb zvierat, a pomoc na náhradu strát takýchto podnikov spôsobených okrem iného chorobami zvierat je oslobodená od notifikačnej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, pokiaľ spĺňa podmienky stanovené v odsekoch 2 až 13 uvedeného článku 26 a kapitoly I nariadenia č. 702/2014. Spomedzi týchto podmienok odsek 6 druhý pododsek toho istého článku 26 stanovuje, že takáto pomoc sa vypláca do štyroch rokov odo dňa vzniku nákladov alebo strát spôsobených chorobou zvierat.

51 Pokiaľ ide napokon o otázku, ktorú položila Komisia vo svojej odpovedi na otázky položené Súdnym dvorom, či náhrada škody, ktorú požadoval AU na základe opatrenia z roku 2005, predstavuje pomoc *de minimis* v zmysle nariadenia č. 1408/2013, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2014, treba uviesť, že podľa článku 7 ods. 1 tohto nariadenia, ktorého znenie je analogické so znením článku 51 ods. 1 nariadenia č. 702/2014, sa nariadenie č. 1408/2013 uplatňuje na pomoc poskytnutú pred nadobudnutím jeho účinnosti, ak pomoc spĺňa podmienky stanovené v tomto nariadení.

52 Okrem toho podľa článku 3 ods. 1 tohto nariadenia sa opatrenia pomoci považujú za opatrenia, ktoré nespĺňajú všetky kritériá v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a preto sú oslobodené od notifikačnej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, v prípade, že spĺňajú všetky podmienky stanovené v uvedenom nariadení, medzi ktoré patrí podmienka stanovená v článku 3 ods. 2 toho istého nariadenia, ktorú generálny advokát uviedol v bode 85 svojich návrhov a podľa ktorej celková výška pomoci *de minimis*, ktorú členský štát poskytuje jedinému podniku, nepresahuje 15 000 eur v priebehu obdobia troch fiškálnych rokov.

53 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že opatrenie zavedené členským štátom, ktorého cieľom je sumou vo výške 20 miliónov eur počas obdobia niekoľkých rokov financovať jednak náhradu škody v prospech chovateľov, ktorí boli nútení

poraziť zvieratá nakazené infekčnými chorobami, a jednak odmeny pre veterinárnych lekárov vykonávajúcich slobodné povolanie, ktorých služby sa pri sanácii využili, sa má podrobiť predbežnej kontrole stanovenej v tomto ustanovení, ak sa na toto opatrenie nevzťahuje schvaľujúce rozhodnutie Komisie, okrem prípadu, že toto opatrenie spĺňa podmienky stanovené v nariadení č. 702/2014, alebo podmienky stanovené v nariadení č. 1408/2013.

O prvej otázke

54 Vzhľadom na odpoveď na druhú otázku nie je potrebné preskúmať prvú otázku.

O trovách

55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že opatrenie zavedené členským štátom, ktorého cieľom je sumou vo výške 20 miliónov eur počas obdobia niekoľkých rokov financovať jednak náhradu škody v prospech chovateľov, ktorí boli nútení poraziť zvieratá nakazené infekčnými chorobami, a jednak odmeny pre veterinárnych lekárov vykonávajúcich slobodné povolanie, ktorých služby sa pri sanácii využili, sa má podrobiť predbežnej kontrole stanovenej v tomto ustanovení, ak sa na toto opatrenie nevzťahuje schvaľujúce rozhodnutie Európskej komisie, okrem prípadu, že toto opatrenie spĺňa podmienky stanovené v nariadení Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ], alebo podmienky stanovené v nariadení Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 [ZFEÚ] na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárstva.

Podpisy